

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: B4131 Zemědělství

Studijní obor: Zemědělská technika, obchod, servis a služby

Katedra: Práva a sociálních věd

Závazkové vztahy uplatňované při prodeji zemědělské techniky

Vedoucí bakalářské práce:

Autor:

JUDr. Rudolf Hrubý

Tomáš Kocmich

2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Závazkové vztahy uplatňované při prodeji zemědělské techniky“ vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

České Budějovice, 17. dubna 2007

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce, JUDr. Rudolfu Hrubému, za odborné vedení, rady, připomínky a pomoc, které mi poskytl při jejím vypracovávání. Také bych chtěl poděkovat mnou vybraným společnostem za poskytnutí cenných informací a materiálů potřebných pro zpracování experimentální části práce.

Obsah

1. Úvod	1
2. Literární rešerše	2
3. Závazkové vztahy	3
3.1. Co to je „Závazkový vztah“?	3
3.1.2. Obchodní závazky a jejich vznik	4
3.1.3. Zánik obchodních závazků	4
3.1.4. Zajištění obchodních závazků	6
3.2. Kupní smlouva	8
3.2.1. Kupní smlouva dle obchodního zákoníku	8
3.3. Leasing	8
3.3.1. Hlavní typy leasingu	9
3.3.2. Další typy leasingu	9
3.3.3. Leasing a jeho výhody	10
3.4. Dotace v České Republice	11
3.4.1. Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF).....	11
4. Výzkum	14
4.1. Zicotton v.o.s.	14
4.2. AGROZET České Budějovice a.s.....	15
5. Analýza kupních smluv.....	17
5.1. Určení smluvních stran.....	17
5.2. Určení předmětu kupní smlouvy.....	18
5.3. Povinnost prodávajícího	19
5.4. Dodání zboží	21
5.5. Nabytí vlastnického práva	23
5.6. Povinnosti kupujícího	24
5.7. Kupní cena	26
5.8. Způsoby úhrady	27
5.9. Náhrada škod	28
6. Závěr	31
7. Přílohy	32

1. Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybral „Závazkové vztahy uplatňované při prodeji zemědělské techniky“, chtěl bych se v této práci zabývat oblastmi, které s tímto tématem plně souvisejí. Při vytváření práce jsem zpracoval získané informace od dvou různých firem, které se zabývají prodejem zemědělské techniky.

Trendem posledních let, jsou stále se zvyšující investice do nové zemědělské techniky, čímž se obnovuje strojový a vozový park českého zemědělství. V dnešní době má zemědělec velice mnoho možností, jak lze dosáhnout financování investičního majetku. Závazkové vztahy uplatňované při prodeji techniky nám upravuje právní úprava a také právní řád ČR. V jednotlivých případech se mohou smlouvy při prodeji techniky lišit v závislosti na druhu a typu techniky a také na subjektech, ovšem všechny by měly obsahovat veškeré náležitosti uvedené v obchodním zákoníku.

Cílem této práce je charakterizovat současnou problematiku právních aspektů prodeje zemědělské techniky. V teoretické části se zabývám vznikem, zánikem a zajištěním závazkových vztahů, smlouvami, leasingem. Poté na tato témata navazuji praktickou částí, kde charakterizuji vybrané společnosti, porovnávám jejich kupní smlouvy mezi sebou a zjišťuji soulad s obchodním zákoníkem.

Touto prací bych si chtěl rozšířit znalosti o právech a povinnostech při uzavírání závazkových vztahů, ať už ze strany prodávajícího nebo kupujícího.

2. Literární rešerše

- 1) Giese, Dušek, Payne, Koubová, Dietschová: Zajištění závazků v ČR. C. H. Beck, Praha, 2006
- 2) Farská, Kofroň, Novotný a kol.: Finanční leasing v právní praxi. C. H. Beck, Praha, 2006
- 3) Mark, K.: K obchodně závazkovým vztahům
- 4) Štenglová, Plíva a kol.: Obchodní zákoník, komentář. C. H. Beck, Praha, 2006
- 5) Jehlička a kol.: Občanský zákoník, komentář. C. H. Beck, Praha, 2005

3. Závazkové vztahy

3.1. Co to je „Závazkový vztah“?

Odpověď na tuto otázku nalezneme v občanském zákoníku, kde je pojem definován takto: „Závazkový vztah je právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost toto plnění věřiteli poskytnout“. Dále občanský zákoník pokračuje: „právo věřitele požadovat na dlužníkovi plnění vyplývající ze závazkového vztahu jako *pohledávka* a povinnost dlužníka plnit jako *dluh* nebo *závazek*“. Také nám zákoník poukazuje na obsah závazkových vztahů (určité plnění), které má být poskytnuto. Plnění může být věcné nebo peněžité, může se týkat věci určené jednotlivě nebo jen podle druhu. Může to být i v povinnosti něco dát, něčeho se držet, něco strpět či něco konat. Věci, které se určují podle druhu jsou věci podle váhy, míry, počtu a mohou být nahrazeny jinými věcmi, ale téhož druhu a samozřejmě i jakosti.

Obchodní závazkové vztahy jsou diametrálně odlišné od závazkových právních vztahů. Obchodní závazkové vztahy v souladu s § 261 ObchZ určeny takto:

- a) Závazkové vztahy mezi podnikateli, jestliže se týkají jejich podnikatelské činnosti
- b) Bez ohledu na povahu účastníků

a) O obchodní závazkový vztah půjde, jestliže došlo k uzavření dané smlouvy mezi podnikateli, a je z ní více než jasné, že se týká jejich podnikatelské činnosti. Ovšem dále z toho vyplývá, že se o vztah tohoto typu nebude jednat, pokud z uvedených okolností není zřejmá souvislost smlouvy s podnikatelskou činností těchto podnikatelů. Mohlo by tomu tak být v případě, kdy by podnikatel (fyzická osoba) například chtěl koupit v prodejně věc sice potřebnou pro účely podnikání, ale učiní tak způsobem, z něhož nebude zřejmé, že souvisí s podnikatelskou činností kupujícího.

b) Je to zakotveno v ust. § 261 odst. 3 ObchZ (tzv. absolutní obchody), kde nalezneme pod písmenem d), cituji: „Ustanovení jsou mezi absolutní obchody řazeny i některé smluvní typy“ a těmi se rozumí: smlouva o inkasu nebo smlouva o tichém společenství, atd.

3.1.2. Obchodní závazky a jejich vznik

Obchodní závazkové vztahy vznikají především na základě smluv, tj. souhlasného projevu vůle smluvních stran. Ústní nebo písemná nabídka musí být dostatečně jasná a musí specifikovat záměr navrhovatele, musí být učiněna výslovně a s vážným úmyslem. Smlouvou označujeme ujednání dvou nebo více stran o jejich vzájemných právech a povinnostech. V podstatě je smlouva vytvářena dvěma jednostrannými projevy vůle smluvních stran (navrhovatele a příjemce návrhu), jež označujeme jako návrh a přijetí. Obchodní zákoník dává možnost uzavřít smlouvu i na základě veřejného návrhu. Za takovýto návrh se považuje ten, který není adresován určité osobě, obsahuje minimálně nezbytné náležitosti smlouvy, která má být na jeho základě uzavřena a je vhodným způsobem zveřejněn (např. v tisku). Návrhem je navrhovatel vázán od doby, kdy tento dojde druhé straně.

Doba vázanosti může být buď určena v návrhu samotném (jako lhůta pro přijetí návrhu), popř. trvá do uplynutí přiměřené doby od obdržení návrhu (nutno vzhledem k charakteru navrhované smlouvy). Během této tzv. Akceptační lhůty také navrhovatel nemůže jednostranně svůj návrh změnit – mohlo by se tak stát pouze v případě, kdy změna je doručena druhé straně dříve než návrh nebo současně s ním.

Smlouva se spojuje také s pojmem vzájemného protiplnění. Slib by měl právně zavazovat jen tehdy, jestliže každá strana poskytuje druhé straně něco hodnotného. V tomto případě nesmíme chápat hodnotu pouze jako peníze nebo zboží, ale i zdržení se či strpění něčeho nebo vzdání se nároku. Vzájemnost tohoto protiplnění se považuje za dostačující, pokud každá ze stran obdrží to, co považovala za dostatečné v okamžiku uzavření dohody.

Obchodní vztahy vyžadují vysokou míru jistoty, a proto nesmějí být uzavírány v nátlaku či omylu a také nesmějí být případně nějak druhou stranou zneužity. I také proto soudy v řadě zemí neuznávají smlouvu, jestliže nabídka nebo akceptace byly získány nátlakem nebo nepatřičným vlivem.

3.1.3. Zánik obchodních závazků

Zánikem obchodních závazků je rozuměno zánik povinnosti dlužníka vůči věřiteli poskytnout plnění ve stanoveném rozsahu a stanovené době.

Právní úprava připouští následující způsoby zániku závazků:

<i>a) Splnění</i>	<i>b) Uložení do úřední úschovy</i>
<i>c) Uplynutím doby</i>	<i>d) Dohoda smluvních stran</i>
<i>e) Odstoupení od smlouvy</i>	<i>f) Výpověď</i>
<i>g) Započtení</i>	<i>h) Zaplacení odstupného</i>
<i>i) Dodatečná nemožnost plnění</i>	<i>j) Smrt jedné ze smluvních stran</i>
<i>k) Likvidace smluvní strany</i>	

- a)* – Splnění je de facto základní způsob zániku závazku. Rozumí se tím když závazek dosáhne účelu, k němuž bylo nasměřováno jeho uzavření. Závazek zaniká jen jestliže byl splněn včas a řádně. Včasné plnění je takové, které je splněno ve lhůtě k tomu určené. Řádným plněním rozumíme plnění prosté vad. Zákon také připouští částečné plnění: jestliže není nějak obsaženo ve smlouvě a neodporuje povaze závazku nebo sledovanému hospodářskému účelu, lze takové plnění použít.
- b)* – Uložení do úřední úschovny má v něčem velmi podobné podmínky jako při předchozím splnění. Takové splnění je možné tehdy, jestliže věřitel není dlužníkovi znám či je nepřítomen, v prodlení nebo pokud má dlužník pochybnosti o tom, kdo je jeho věřitelem.
- c)* – Uplynutím doby zanikají tak závazky, jež jsou časově omezeny. Dobou určenou smlouvou nebo stanovenou zákonem.
- d)* – Dohoda smluvních stran musí být vždy písemná a může se tak stát jen oboustranným ujednáním (buď dojde ke zrušení původního závazku a jeho nahrazení novým, či k narovnání mezi smluvními stranami, a nebo ke zrušení závazků bez nahrazení jiným).
- e)* – Odstoupení od smlouvy je právní úkon k ukončení platnosti smlouvy. Většinou k zániku závazku dochází u odstoupení okamžikem, kdy projev vůle odstoupit od smlouvy dojde druhé straně. Lze tak také učinit uplynutím dodatečně poskytnuté přiměřené lhůty k plnění, jestliže při jejím poskytnutí věřitel oznámil dlužníkovi, že mu ji již neprodlouží.
- f)* – Výpověď představuje jednostranný právní úkon jedné ze smluvních stran, směřující k zániku závazku. Vypovědět je možno smlouvu v případě, že to připustí zákon, popř. kde si tuto možnost strany vyhradily ve smlouvě. Závazek zaniká uplynutím výpovědní doby.

- g)** – Započtením, při splnění zákonem stanovených podmínek, dojde ke zrušení vzájemných pohledávek a závazků mezi smluvními stranami. Toto započtení může být jednak dohodou, ale i jednostranným úkonem (jde-li např. o pohledávky, které lze uplatnit u soudu) a nebo pokud jsou to promlčené pohledávky (ovšem pokud promlčení nastalo teprve po době, kdy se pohledávky staly způsobilými pro započtení).
- h)** – Zaplacení odstupného je možné pouze v případě, jestliže si smluvní strany tuto možnost sjednaly ve smlouvě. K zániku je zapotřebí dvou právních úkonů – zaplacení sjednané částky a oznámení strany, že od smlouvy odstupuje.
- i)** – Dodatečná nemožnost plnění způsobuje zánik závazku, jestliže se jedná o objektivní nemožnost plnit, která nastala až po vzniku závazku a zahrnuje buď faktickou nemožnost plnění (věc, která je předmětem plnění, zanikla) nebo nemožnost právní (např. byly vydány předpisy, které znemožňují provedení dodávky zboží).
- Dlužník je povinen o skutečnostech, činících plnění závazku nemožným, bez odkladu informovat věřitele, popř. je povinen tuto nemožnost prokázat. Jestliže okolnosti znemožňují plnění a nevylučují odpovědnost věřitele z nesplnění, je dlužník povinen nahradit věřiteli škodu nemožností plnění vzniklou.
- j)** – Smrt jedné ze smluvních stran způsobuje zánik závazku tehdy, pokud jeho obsahem bylo plnění, které může provést osobně jen dlužník, nebo které mohl přijmout pouze věřitel. Jestli tomu tak není v ostatních případech přecházejí závazky na dědice dlužníka či věřitele.
- k)** – Likvidace smluvní strany - likvidací a následným výmazem právnické osoby z obchodního rejstříku zanikají všechna její práva a povinnosti.

3.1.4. Zajištění obchodních závazků

Podle právní úpravy je možné přidat k hlavním závazkům i vedlejší závazky. Hlavní závazky spočívají v tzv. vlastním obsahu smlouvy a vedlejší nám ještě k tomu stanoví jakýsi způsob zajištění závazku hlavního. Tyto vedlejší závazky jsou svým vznikem a většinou i svým trváním závislé na závazku hlavním. Existuje celá řada vedlejších zajišťovacích závazků. Tyto závazky často bývají ještě dále upravovány některými zákoníky jako například: občanský zákoník, obchodní zákoník nebo zákon o cenných papírech.

Jasnými jistotami jsou *zástava*, *ručení* a *uznání dluhu*. Zajišťování převodu práva a postoupení pohledávky jako prostředku zajištění, je z určitého pohledu pochybné, stejně tak i

povaha smluvní pokuty. V návaznosti na tyto pochybnosti by možná bylo daleko výstižnější volit termín utvrzení závazků.

Tyto jsou nově upraveny obchodním zákoníkem:

1, Ručení - ze zákona je předepsána písemná forma jako podmínka platnosti tohoto závazku ručení. Podstatou je jednostranné prohlášení tzv. ručitele, který se zavazuje věřiteli, že uspokojí jeho pohledávku, jestliže dlužník nesplní určitý závazek, z něhož tato pohledávka vzniká. Věřitel je na základě tohoto prohlášení oprávněn obrátit se na ručitele s výzvou na jeho splnění. Splněním přechází daná pohledávka v plném rozsahu na ručitele, který je nyní vůči dlužníkovi věřitelem se stejnými nároky jako věřitel předchozí.

2, Smluvní pokuta - představuje písemné ujednání, kterým se jedna smluvní strana zavazuje druhé zaplatit určitou částku v případě, že poruší určitou povinnost. Povinnost zaplatit smluvní pokutu není závislá na tom, zda druhé straně porušením povinnosti vznikla nebo nevznikla škoda. Smluvní pokuta má přitom objektivní charakter, tzn. že musí být pokuta zaplacená ať daná smluvní strana stanovené porušení zavinila či nikoliv.

3, Bankovní záruka - představuje písemné prohlášení banky, která se v záruční listině zavazuje uspokojit věřitele do výše určité peněžní částky. Pokud dlužník nesplní určitý závazek vůči věřiteli, budou muset být splněny podmínky stanovené v záruční listině. Bankovní záruku nemusí potvrdit pouze jediná banka, mohou být i dvě. Proto se může stát, že při nesplnění závazku dlužníkem, má možnost věřitel domáhat se uspokojení od kterékoli z uvedených dvou bank. Platností bankovní záruky závazek trvá, snadno se tak může stát, že dojde i k potvrzení již promlčeného závazku, čímž se posiluje jeho právní vymahatelnost. Uznání závazku má rovněž význam při prokazování nároku, což má opět obrovskou výhodu, protože může být časově omezena. Pokud banka uhradila věřiteli dlužnou částku na základě záruky, je povinen dlužník bance tuto částku uhradit.

4, Uznání závazku - uznání musí být v písemné formě. Představuje právní úkon, kde dlužník uznává vůči věřiteli svůj závazek. Uznání má ten význam, že nastoluje právní jistotu hlavně při soudním řízení.

3.2. Kupní smlouva

Kupní smlouva je v dnešní době jedním ze základních smluvních typů a představuje základní právní formu tržních operací.

Její právní úprava je obsažena v § 409 až 470 ObchZ. Dnes má spíše takovou orientační povahu, protože smluvní strany se mohou bez problémů odchýlit nebo mohou jednotlivá ustanovení úplně vynechat, avšak výjimkou jsou § 444, 458 a 459 ObchZ, které jsou pevně stanoveny.

Základním obsahem kupní smlouvy je závazek prodávajícího dodat kupujícímu v určité době zboží, které musí být ve smlouvě určeno, převést na něj vlastnické právo a závazek kupujícího zaplatit kupní cenu. Zboží musí být určeno buď konkrétním uvedením jednotlivé věci nebo určením druhu a množství. Pokud jde o převedení vlastnického práva, jde o obecné uvedení cíle, kterého má být dosaženo, tj. aby na kupujícího vlastnické právo přešlo. Smlouva, aby šlo o smlouvu kupní podle úpravy obchodního zákoníku, musí obsahovat určení zboží a přímé nebo nepřímé určení ceny. Ostatní podmínky vztahu vyplynou, nebudou-li určeny smlouvou, z dalších ustanovení daných pro tento typ smlouvy.

3.2.1. Kupní smlouva dle obchodního zákoníku:

- a) Kupní smlouvou se prodávající zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) určenou jednotlivě, nebo co do množství a druhu, a převést na něho vlastnické právo k této věci a kupující se mu na oplátku zavazuje zaplatit kupní cenu.
- b) V každé kupní smlouvě musí být cena dohodnuta nebo se tam musí objevit alespoň stanovení způsobu jejího dodatečného určení. Pokud by se stalo, že strany ve smlouvě projeví vůli uzavřít ji i bez určení kupní ceny, tak v takovém případě je kupující povinen zaplatit kupní cenu stanovenou podle § 448.

3.3. Leasing

Leasing se dá dělit z různých pohledů a kritérií. Velice často to bývá zůstatková cena. Podle ní dělíme leasing na leasing s plnou amortizací či s částečnou amortizací. Jako dalším kritériem je stanovení možnosti odkupu majetku na konci leasingu – leasing bez nároku na koupi a leasing s nárokem na koupi. V souvislosti s tímto kritériem se v průběhu let leasing rozdělil především na tyto dva základní druhy – finanční leasing a operativní leasing. V tomto rozdělení je především rozhodujícím faktorem přenos vlastnických a uživatelských rizik.

3.3.1. Hlavní typy leasingu

Finanční leasing

U tohoto typu leasingu jde o dlouhodobý pronájem majetku, kdy pronajímatel převádí ekonomicky na nájemce všechna rizika a výnosy, spojené s fungováním zařízení. Pronajímatel neposkytuje vedle finanční služby žádné další služby, jako je starost o servis, opravu, údržbu, pojištění, toto vše přechází na nájemce. Doba leasingu se v podstatě kryje s dobou ekonomické životnosti pronajímaného majetku a leasingové splátky pokryjí pořizovací cenu pronajatého zařízení. Samozřejmě se počítá i s možným úrokem za úvěr leasingové společnosti od banky, a také s marží pro pronajímatele. Daňové zákony většinou stanoví minimální dobu trvání finančního leasingu. Leasingová smlouva nemůže být za normálních podmínek vypověditelná

Operativní leasing

Jinými slovy se dá také vyjádřit jako provozní leasing. Jde o jakousi cestu ke krátkodobému nebo střednědobému užívání potřebného majetku na dobu určenou potřebami příjemce leasingu. Smlouvy operativního leasingu jsou uzavírány na dobu mnohem, mnohem kratší než je životnost majetku. Běžná vlastnická rizika, nebezpečí škody na věci i investiční riziko nese u tohoto typu leasingu pouze a jen leasingová společnost. Také musí odpovídat za provozuschopnost předmětu leasingu a za dosahování dohodnutých provozních parametrů. Musí nést náklady údržby a oprav předmětu leasingu. Při jeho poruše bránící dohodnutému užívání, je povinna poskytnout náhradní předmět obdobných parametrů. Zpravidla po skončení operativního leasingu, pokud nedojde k jiné dohodě, dochází k vrácení majetku zpět leasingové společnosti. U tohoto typu leasingu dominuje uživatelský aspekt leasingu. V řadě ohledů je zřejmá blízkost operativního leasingu k běžnému nájmu.

3.3.2. Další typy leasingu

Leverage leasing

Leverage leasing je nejobvyklejší typ finančního leasingu. Tento typ leasingu se uplatňuje u rozsáhlejších investic. Jeho hlavní znak je, že jde o třístranný vztah mezi nájemcem, pronajímatelem a věřitelem. Nájemce si vybere požadovaný druh majetku, používá jej a tím získává příjmy z jeho využití a splácí leasingové splátky. Pronajímatel koupí nájemcem požadovaný majetek do svého vlastnictví. Část majetku může krýt vlastním kapitálem, na část si půjčuje peníze od věřitele. Těmito věřiteli se většinou stávají peněžní

ústavy jakými jsou např.: banky, pojišťovny,..... Základním znakem leverage leasingu je, že investoři nemají vůči pronajímateli žádné právo požadovat splacení svých půjček. Dlužný podíl často bývá zajišťován právem na zboží nebo zástavním právem na pořizované zařízení, či jeho část.

Přímý finanční leasing

U přímého leasingu nájemce určuje druh zboží (majetku), který by chtěl. Také si může určit dodavatele, podmínky dodávky a cenu pořízení. Pronajímatel zpracuje podmínky leasingu, koupí požadovaný majetek od výrobce a na základě leasingové smlouvy pronajme majetek nájemci. Ten poté začne splácet leasingové splátky. Vedle dodavatele majetku fungují při přímém leasingu pouze dva partneři: nájemce a pronajímatel. Nájemce ve většině případů odpovídá za pojištění, daně a údržbu.

Nepřímý (zpětný) finanční leasing

Nepřímý finanční leasing spočívá v tom, že firma prodá majetek leasingové společnosti, a ta jej ihned pronajme zpět původní firmě. Obrovskou výhodou tohoto leasingu je opatření potřebných prostředků. Podniky ho hojně využívají ke zlepšení kapitálové struktury – k dosažení co nejlepšího poměru vlastních a hlavně cizích zdrojů financování a celkových finančních toků příjemci zpětného finančního leasingu. Může být užitečný také i daňově, a to v tom případě, kdy jeho příjemce nemůže účinně využít daňové odpisy při vykázané hospodářské ztrátě.

3.3.3. Leasing a jeho výhody

Výhody leasingu mohou být pro jejich uživatele spojovány s určitými pozitivními a výhodnými věcmi jako jsou například: ekonomické a uživatelské dopady. Mohli bychom vyjmenovat tyto hlavní výhody leasingu pro uživatele:

- leasing může krýt až 100% nákladů na pořízení daného předmětu
- leasing neváže provozní kapitál nebo úvěry
- je to způsob, jak získat k dlouhodobému užívání větší majetkové složky bez zvýšení kapitálové základny

- v leasingu se nevyskytují úvěrové podmínky a investiční omezení
- leasing ve vyspělých zemích zjednodušuje i daňové a účetní řízení; odpisy z majetku jsou totiž záležitostmi a povinnostmi vlastníka
- leasing může být i jinak výhodný z hlediska daňového, může totiž jít o odečitatelnou položku

3.4. Dotace v České Republice

Jedním z nejznámějších podpůrných programů v České republice je program PGRLF. Do roku 1989 žádný takovýto program v naší republice nefungoval a ani nebyl zapotřebí, protože jsme měli vlastní soběstačnost ve výrobě potravin. I právě proto se dotační politika v tomto období moc nepodporovala a ubírala se jiným a ne příliš šťastným směrem.

Jak je již známo, devadesátá léta přinesla změnu struktury společnosti i jejích potřeb. Dotační politika se začala soustřeďovat na nové cíle a hlavně na podporu restrukturalizace a privatizace zemědělství. Bohužel i přes obrovskou snahu státu se ale nepodařilo při těchto procesech zajistit dostatečné množství financí, a tak zemědělství trpělo jejich nedostatkem.

Postupem času se díky dotacím do zemědělství přestala podporovat jen zemědělská výroba (což bylo zažito z dřívějších let), ale začaly se finance také používat na různé investiční podpory.

3.4.1. Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond vznikl v roce 1994 a založilo ho ministerstvo zemědělství. Snaží se spoluutvářet podmínky pro podnikání v zemědělství a v lesním hospodářství. Hlavním posláním PGRLF je poskytovat záruky za úvěry podnikatelských subjektů zemědělské prvovýroby a lesního hospodářství a zároveň má za úkol pomáhat s částmi úroků z úvěru podnikatelským subjektům zemědělské prvovýroby a lesního hospodářství. Podpory jsou udělovány v rámci vyhlášených programů, jež jsou pružně rozšiřovány či omezovány podle potřeby a množství prostředků.

Při vzniku PRGLF byly vytvořeny čtyři základní programy – *provoz, zemědělec, krajina a mladí*. Nejdůležitějším předpokladem pro přiznání podpory přitom bylo přesné dodržení účelovosti a účinnosti podpory. Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond se v následujících letech stále rozvíjel a vyvíjel až došlo v roce 1997 k určitým pozastavením činnosti fondu. Toto však vzniklo pouze na určitou dobu, ale nikdy na celý rok, a proto i nadále docházelo k vyplácení tak potřebných podpor. Nejvyužívanějším programem za dobu působení Fondu (což je rok 1994) se stal *zemědělec*. Dokonce byl tak rozšířený, že podpory poskytnuté právě tomuto programu pokryly celé 2/3 celkového objemu přiznaných podpor.

Dnešní uspořádání programů a podprogramů v PGRLF:

Program Vyrovnání úrokového zatížení – Program krátkodobé podpory řešení přechodných nedostatků ve financování provozních výdajů.

Investiční programy – Program podpory podnikání zaměřený na realizaci zejména dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti zemědělských a zpracovatelských subjektů.

Tento program se dělí na pět podprogramů:

Program Zemědělec – Cílem je vytvořit předpoklady k rozvoji perspektivních zemědělců.

Program Zpracovatel – Cílem je podpora rozvoje konkurence schopných zpracovatelů.

Program Odbytová organizace – podpora vybudování a rozvoje odbytových organizací.

Program Hygiena – Cílem programu je zajištění veterinárních a hygienických podmínek provozu, zpracovávajících živočišné a rostlinné produkty tak, aby tyto provozy odpovídaly příslušným hygienickým a veterinárním předpisům ČR a EU.

Program půda – Cílem programu je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých porostů (sadů, vinic, chmelnic - dále jen „půdy“), za účelem hospodaření (provozování zemědělské výroby) na této půdě.

Program Mladí – Program podpory mladých podnikatelů na rodinných farmách s cílem usnadnit zahájení výroby a rozvoj zemědělské výroby na rodinných

subjektech. Je určen pro mladé rodiny a podnikatele do 40 let. Podpora se poskytuje na financování příslušného programu, ale pouze za podmínky zahájení či rozvoje zemědělské výroby v rámci rodinné farmy.

Program Export – Program podpory exportu vybraných zemědělských a potravinářských komodit tj. financování exportních úvěrů – úhrada části úroků.

4. Výzkum:

4.1. Zicotton v.o.s.

Historie firmy:

Vznik a historie společnosti Zicotton v.o.s. Název vznikl ze jména Žíla a cotton (bavlna), což byl původní předmět podnikání. Brzy se však ukázalo, že se firma přeorientuje pouze na podnikání s masným dobytkem. Nyní má cca 50 kusů dobytka. Zaměřila se na prodej telat, která ve váze cca 250 kg se prodávají do zahraničí na další výkrm. Firma hospodaří na vlastních pastvinách a loukách o výměře cca 300 ha, z kterých každoročně sklídí zásoby sena, které se poté využívají v zimě ke krmení dobytka. Také se firma snaží uplatnit ve službách pro soukromé zemědělce v okolí. Pronajímá své traktory pro sečení a sběr píce. Postupně se tato firma chce rozvíjet a modernizovat své stroje a vozový park.

Firmu založili a zároveň jsou i jednatelem Ladislav Žíla a Zdeněk Žíla, kteří jednají jménem společnosti samostatně. Sídlo firmy je Okružní 325, Kájov.

V současné době firma Zicotton s.r.o. zaměstnává 8 pracovníků, a pokud je zapotřebí najímá pracovníky na sezónní práce.

V majetku firmy se nachází:

- 2 ks Zetor 7045
- 2 ks Zetor 8145
- vleky za traktory
- 2 ks obraceč píce Class
- nahrnovač píce
- lis na kulaté balíky Class
- 2 ks bubnových žacích strojů
- rozmetadla statkových hnojiv
- terénní automobil KIA
- louky a pastviny - cca 300 ha

4.2. AGROZET České Budějovice a.s.

Historie firmy:

Počátky působení Agrozetu se datují již před padesáti lety, kdy si firma vybudovala celkem silné postavení v prodeji zemědělské techniky na Českém trhu. Po roce 1989 se však tato firma rozpadla.

Současný AGROZET České Budějovice a.s. se datuje od 1.května 1992. Jeho hlavní sídlo je u Sirkárny 30, ale také můžeme najít jeho prodejní pobočky v Českém Krumlově, Jindřichově Hradci, Pelhřimově, Táboře, Husinci, Přerově, Hustopečích u Brna a další.

Statutárním orgánem akciové společnosti je představenstvo v čele s předsedou panem ing. Josefem Smitkou. Jménem společnosti jedná vůči třetím osobám, před soudem a před jinými orgány představenstvo, a to kterýkoliv člen představenstva samostatně. Za společnost podepisují vždy dva členové představenstva bez ohledu na funkci, anebo samostatně jeden člen představenstva, který k tomu byl představenstvem písemně pověřen.

Činnost podniku je kontrolována dozorčí radou, která je tříčlenná a v jejím čele zasedá předseda ing. Miroslav Vávrovský.

Základní kapitál ve výši 85 050 000,- Kč je tvořen 85 050 ks kmenových akcií na majitele ve jmenovité hodnotě 1 000,-Kč.

Předmětem podnikání dle platného výpisu z obchodního rejstříku je:

- Hostinská činnost
- Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje
- Silniční motorová doprava v rámci podmínek stanovených v koncesní listině
- Výroba a opravy zemědělských strojů
- Revizní zkoušky provozní způsobilosti zdvihacích zařízení
- Opravy motorových vozidel
- Opravy ostatních dopravních prostředků
- Silniční motorová doprava nákladní
- Silniční motorová doprava osobní
- Prodej chemických látek a chemických přípravků kvalifikovaných jako hořlavé, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilující

Akciová společnost AGROZET České Budějovice a.s. včetně všech poboček zaměstnává 204 osob, a to na pozicích prodejců, ekonomů, skladníků, opravářů, mobilních techniků, dispečerů,...

Pole působnosti je v AGROZETU velice značné, proto bych ho rozdělil takto:

1. Na našem trhu zastupuje a prodává výrobky od těchto firem a značek:

- POTTINGER - prodává veškerý sortiment zboží, který tato firma nabízí (pluhy, stroje na zpracování půdy, obraceče, balíkovače,...)
- JOHN DEER - od této značky prodává traktory, ale také malotraktory, komunální a lesní techniku
- ZETOR - od této firmy nabízí veškeré traktory, které firma dodává na Český trh

A všeobecně se snaží zastupovat veškeré české výrobce na našem trhu.

2. Ke všem strojům těchto značek zajišťuje podnik kompletní dodávky ND v těchto kategoriích:

- c) originální náhradní díly
- d) originální příslušenství (filtry, řemeny,...)
- e) provozní hmoty (oleje, maziva, chladící kapaliny)
samozřejmě se souhlasem výrobce zemědělské techniky
- f) pneumatiky
- g) originální náhradní díly na pluhy, obraceče, shrnovače,

3. Další kategorií je samozřejmě servis a opravárenská činnost do které patří:

- h) výměny olejů
- i) výměny řemenů a řetězů
- j) sezónní zkontrolování techniky
- k) a samozřejmě ostatní problémy vyskytující se na strojích

5. Analýza kupních smluv:

V této kapitole předkládám podrobnou analýzu a vzájemné porovnání kupních smluv firem Zicotton v.o.s. a AGROZET České Budějovice a.s. Tyto smlouvy hrají jednu z nejdůležitějších rolí hlavně v přímém vztahu prodejce vs. zákazník. Můžeme zde najít mnoho dokumentů a právních smluv, které se zabývají touto problematikou.

K jednotlivým bodům analyzovaných kupních smluv:

Po podrobném prostudování smluv obou společností, tedy Zicotton v.o.s, dále jen smlouva A, a AGROZET České Budějovice a.s. (smlouva B), je jasné, že tyto kupní smlouvy se řídí úpravou obchodního zákoníku. U smlouvy A není sice toto určení výslovně obsaženo, ale dle jejího obsahu v návaznosti na § 261/1 ObchZ je více než jasné, že se jedná o závazkový vztah mezi podnikateli (uvedeno IČO). Dle mého názoru je daleko výhodnější pro zvýšení jisté formálnosti či zabránění možných pochybností uvést příslušný předpis, jakým se tato smlouva řídí. Ve smlouvě B je tak jednoznačně učiněno, je zde uveden platný odkaz na § 409 zákona 513/1991Sb.

5.1. Určení smluvních stran:

Závazná úprava:

Obchodní zákoník přímo neurčuje tuto část kupní smlouvy. Zákon hovoří pouze o smluvních stranách jako o „kupující“ a „prodávající“.

Výzkum:

Ve smlouvách se vyskytují přesné formulace „kupující“ a „prodávající“ pro určení smluvních stran. Aby však byla identifikace určení ještě přesnější používají se tyto pomocné znaky:

- a) název společnosti a právní forma podnikání,
- b) adresa sídla,
- c) jméno osoby pověřené k zastupování společnosti,
- d) IČO, DIČ,
- e) bankovní spojení,
- f) další informace jako: telefon, fax, e-mail, či odkaz na vložku příslušného rejstříkového soudu, u kterého je společnost zapsána.

Výsledek výzkumu:

Obě smlouvy obsahují dostatečnou a tím samozřejmě i nezaměnitelnou identifikaci obou smluvních stran, proto si myslím, že tento bod je správný a bezproblémový.

5.2. Určení předmětu kupní smlouvy:

Závazná úprava:

Právo nám sděluje, že předmětem kupní smlouvy je dodání movité věci/zboží. Tato věc/zboží může být určena buď individuálně, což znamená prostřednictvím znaků, které ji vyčleňují z okruhu věcí daného druhu, nebo – což bývá u obchodních kupních smluv častější – druhově a to znamená, že věc nebo zboží se určuje dle druhu, ke kterému je přiřazeno a nebo podle množství. Nikde se ale nerozlišuje, jestli je tato věc/zboží již vyrobena nebo jestli se bude až posléze vyrábět. Předmět kupní smlouvy tudíž nemusí v době uzavření smlouvy ještě existovat.

Výzkum:

Tato podstatná náležitost každé kupní smlouvy je daleko lépe a podrobně zajištěna u smlouvy B. V ní se kupující prakticky dozvídá, že ve Čl. 1 pod názvem „Předmět plnění“, je prodávající výlučným vlastníkem této určité movité věci a pro

upřesnění informací zde nalezneme i odkaz na přílohu kupní smlouvy. Toto nalezneme i v odstavci 1 § 409 ObchZ vymezujícího základní ustanovení kupní smlouvy. Ve smlouvě A se bod pro přesnou specifikaci a určení předmětu kupní smlouvy nijak zvlášť nenazývá, ale je tam jasně dáno, co je předmětem ke koupi.

Výsledek výzkumu:

Vzhledem k platné právní úpravě je tento bod kupních smluv A i B dostačující. Ale asi bych doporučil u obou smluv, v rámci bližší specifikace předmětu plnění, uvést odkaz na připojený doklad, kde by mohl být blíže specifikován, což se dle mého názoru zdá být velmi vhodné i po stránce evidenční. Také to slouží k zajištění větší jistoty a nezneužitelnosti přesného určení předmětu koupě podobným opatřením odkazujícím na jiný, blíže určující doklad.

5.3. Povinnost prodávajícího

Závazná úprava:

Budu přesně citovat § 411 ObchZ kde se píše: „Prodávající je povinen kupujícímu dodat zboží, předat doklady, které se ke zboží vztahují, a umožnit kupujícímu nabýt vlastnického práva zboží v souladu se smlouvou a tímto zákonem“.

Základními povinnostmi prodávajícího jsou:

- l) povinnost dodat zboží v souladu se smlouvou a ustanoveními obchodního zákoníku,
- m) předat doklady vztahující se ke zboží,
- n) umožnit kupujícímu nabýt vlastnická práva,

Zde se tyto náležitosti zpřesňují a doplňují tak, aby bylo zabezpečeno splnění účelu smlouvy, uspokojení potřeby zákazníka, která vedla kupujícího k uzavření smlouvy. V první řadě jde o povinnost dodat zboží. Aby kupující mohl mít opravdové právo disponovat a užívat věci, které jsou předmětem té určité kupní smlouvy.

Povinností je tedy předat doklady, které se vztahují ke zboží. Jak je uvedeno v § 417, jde o doklady, které jsou nutné k převzetí zboží, a o doklady, které jsou nutné

k užívání zboží, popřípadě o další doklady stanovené ve smlouvě. Pojetí dokladů jako nutné součásti dodání zboží je pak promítnuto důsledně v dalších ustanoveních.

V celku jedním a podstatným úkolem kupní smlouvy je to, aby kupující co nejprůhledněji a srozumitelně nabyl vlastnické právo k věci, respektive k věcem, které jsou předmětem kupní smlouvy. Samozřejmě, že je toto podstatou závazků prodávajícího. K nabytí vlastnického práva ke zboží kupujícím dochází zpravidla v okamžiku, kdy mu je zboží předáno. Ale to nemusí platit vždy, může se stát, že v některých případech k tomu dojde dříve a v jiných zase později.

Výzkum:

Tyto povinnosti prodávajícího jsou uvedeny u obou smluv. U celkově mnohem stručnější smlouvy A tento bod není přímo uveden v kupní smlouvě, ale vyskytuje se v příloze „Obchodní podmínky prodeje.“ Píše se zde: „Prodávající je povinen kupujícímu dodat zboží určené ve smlouvě, předat doklady, které se ke zboží vztahují a které jsou nutné k jeho převzetí a užívání. Převzetí uvedených dokladů se uskutečňuje při dodání zboží“.

U smlouvy B toto nalezneme v Čl. 2, kde se píše: „Prodávající obchodní společnost prodává a touto smlouvou již prodala movité věci se všemi součástmi a příslušenstvím kupující straně do jejího výlučného vlastnictví a ta je tímto také za kupní cenu kupuje“.

Výsledek výzkumu:

Takovýto popis základních povinností prodávajícího, jak je uvedeno ve smlouvách A i B představuje téměř doslovnou citaci § 411 ObchZ. Neviděl bych ani žádný podstatný problém v tom, kdyby autoři smluv od podobných citací zákona upustili, jelikož to v žádném případě neznamená, že by smlouvy mohly být v tomto směru nějakým způsobem napadnutelné. Zákon jasně stanoví tyto základní povinnosti prodávajícího v již výše zmiňovaném § 411 ObchZ. Není-li ve smlouvě přesně stanoveno jinak, jsou tyto povinnosti velice podrobně, řekl bych až detailně, upraveny v druhém oddílu kupní smlouvy § 411 až 446 ObchZ.

5.4. Dodání zboží

Závazná úprava:

Zpravidla se podle zákona u dodání zboží uplatňuje jakási zásada odnosnosti. Není-li prodávající povinen podle smlouvy dodat zboží v určitém místě (například uvedením adresy, nebo jiných konkrétních označení závodu či jeho provozovny), uskutečňuje se dodání zboží jeho předáním prvním dopravci k přepravě pro kupujícího, ale samozřejmě musí toto stanovisko smlouva obsahovat, (aby prodávající odeslal zboží). Proávající přitom umožní kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy vůči dopravci, pokud tato práva nemá kupující na základě přepravní smlouvy. Umožnění uplatnit právo může být provedeno předáním příslušných vyhotovení přepravních dokladů (např. nákladních listů) a plných mocí vystavených prodávajícím (přepravní smlouvu totiž uzavřel s dopravní společností prodávající). Jestliže smlouva nemá ustanovení o odeslání zboží prodávajícím a zboží je ve smlouvě jednotlivě určeno nebo určeno podle druhu, avšak má být dodáno z určitých zásob nebo má být vyrobeno a strany v době uzavírání smlouvy věděly, kde se nachází nebo kde má být vyrobeno, uskuteční se dodání, když je kupujícímu umožněno nakládat se zbožím v tomto místě. V praxi lze (v souladu s ustanovením § 274 ObchZ) určit místo plnění i odkazem na některou doložku v užívaných vykládacích pravidlech (popř. odkazem na použití obchodních podmínek podle § 273 ObchZ).

Čas dodání charakterizuje Obchodní zákoník v § 414 tak, že zboží má být dodáno v určitý den nebo určité lhůtě, pokud čas dodání smlouva neuvede, nastoupí ustanovení § 416 ObchZ o obecné dodací lhůtě: „prodávající je povinen zboží dodat bez vyzvání v době přiměřené povaze zboží a místu dodání“.

Tato konstrukce bere zřetel na praktická hlediska: sjednání koupě bez určení času dodání není neobvyklé a při absenci speciální úpravy by prodávající musel čekat na zvláštní úkon druhé strany (výzvu kupujícího k plnění), aby se vyvaroval rizik plynoucích z předčasného plnění. Není však vyloučeno, že strany ve smlouvě sjednají, že jeden z účastníků vztahu (pravidelně kupující) má právo určit termín nebo lhůtu dodání až po uzavření smlouvy. Nejčastěji bývá termín plnění vymezen lhůtou určenou buď počátkem a koncem, anebo jen posledním dne. Lhůta pak počíná dnem

uzavření smlouvy, popř. dnem, kdy kupující poskytl součinnost nezbytnou ke splnění závazků prodávajícího ze smlouvy.

Lhůtu je možné stanovit ve prospěch prodávajícího – tehdy je na něm, aby si v rámci lhůty zvolil den (dny), kdy bude plnit, a kupující není před uplynutím lhůty oprávněn plnění požadovat – anebo ve prospěch kupujícího. V zájmu odstranění pochybností o trvání lhůt specifikovaných termíny různě vykladatelnými („ihned“, „počátkem období“ apod.) vymezuje § 415 ObchZ jejich bližší charakteristiku. V případě předčasného plnění je pouze na kupujícím zda jej přijme či nikoliv.

Výzkum:

V kupní smlouvě A je velice stručně řečeno v jakém termínu a kde si kupující převezme dodávku zboží, kdežto ve druhé smlouvě je to velmi přesně rozvedeno do Čl 4, 5, 6, kde se uvádí: „Prodávající strana prohlašuje, že na převáděných movitých věcech nevážnou žádné dluhy, zástavní práva, věcná břemena ani další práva třetích osob, že jí není známa existence předběžných opatření omezujících dispoziční práva s těmito movitými věcmi, že převáděné movité věci nejsou předmětem výkonu rozhodnutí a kupující strana prohlašuje, že je jí stav převáděných věcí dobře znám a v tomto stavu je také přijímá“.

Prodávající se taktéž zavazuje zboží dodat kupujícímu ve lhůtě do 30 dnů a to do místa plnění uvedeném v této smlouvě. Na základě dohody je toto plnění ve městě Tábor.

Výsledek výzkumu:

Z pohledu obchodního zákoníku a konkrétně bližší specifikace jedné ze třech základních povinností prodávajícího, kterou je dodání zboží, se oběma smlouvám nedá nic vytknout. Místo a přesný termín dodávky je ve smlouvách náležitě uveden.

Preferoval bych u obou smluv A i B uvedení závazku prodávajícího o provedení bezplatné kompletace, zaškolení obsluhy a provádění záručního servisu, neboť zabraňuje především vzniku pochybností ohledně činnosti, které je třeba v případě prodeje stejně dohodnout. Když toto ve smlouvách chybí a není to třeba ani v jiných dokumentech (přílohách), dochází ke zbytečným rozeprám a komplikacím.

5.5.Nabytí vlastnického práva

Závazná úprava:

Podstatou každé kupní smlouvy je, že se snaží cíleně směřovat k tomu, aby kupující nabyl vlastnické právo k věci, resp. věcem, které jsou uvedeny v kupní smlouvě. Nepochybě je toto i cíl a podstata závazků prodávajícího. K nabytí vlastnického práva ke zboží kupujícím zpravidla dochází v okamžiku, kdy mu je zboží dodáno a on si ho převezme. Ale může k tomu dojít v některých případech dříve či později.

V případě přepravovaného zboží nám vzniká situace, kdy kupující nabývá vlastnického práva ke zboží před předáním, a to tehdy, když získá oprávnění zásilku nakládat.

Dále se nám může vyskytnout případ dle § 444, kdy se strany písemně dohodnou, že kupující nabude vlastnické právo před dobou předání, a to jestliže předmětem koupě je zboží jednotlivě určené nebo zboží určené podle druhu a v době přechodu vlastnického práva bude dostatečně označeno k odlišení od jiného zboží, a to způsobem sjednaným mezi stranami.

Dále obchodní zákoník v § 445 řeší případy, kdy kupující nabývá vlastnického práva ke zboží až po jeho předání.

Aby smlouva byla platná, musí být vždy v písemné formě. Měla by se tam vyskytovat dohoda o tom, že vlastnictví nabude kupující až v určité době po předání zboží. Zpravidla jde o tzv. výhradu vlastnictví až do úplného zaplacení, která se činí v případě, že kupující platí cenu ve splátkách nebo je dán úvěr (zbožový úvěr) na určitou dobu. V takovém případě zůstává zboží ve vlastnickém právu prodávajícího a kupující je nabude až zaplacením poslední splátky, resp. celé ceny. Smlouva nemusí být vždy takto psána, ale musí z ní však jasně vyplývat, kdy vlastnické právo na kupujícího přejde.

Výzkum:

Opět u smlouvy A najdeme toto ustanovení v příloze. Je zde řečeno: „Prodávající je povinen umožnit kupujícímu nabýt vlastnická práva k prodanému zboží. U smlouvy B toto najdeme ve Čl. 7, kde je řečeno, že vlastnického práva

k předmětu nabývá kupující až v okamžiku úplného uhrazení kupní ceny, a nebo při placení fakturou, kdy banka u úvěru netrvá na okamžitém zaplacení kupní ceny.

Výsledek výzkumu:

Myslím si, že tento bod je velice dobře zpracovaný u obou kupních smluv a že v tomto bodě postupují oba autoři v plném souladu s § 445 ObchZ, neboť dohodu učinili písemně a výhradu přechodu vlastnického práva podmiňují zaplacením celé kupní ceny. Možná by bylo ještě vhodné, aby na tuto doložku navazoval výslovně i okamžik přechodu nebezpečí vzniku případné škody na předmětu koupě, zda toto přechází ihned z prodávajícího na kupujícího, jak to obvykle u předání předmětu koupě bývá a nebo až po přechodu vlastnictví předmětu koupě.

5.6. Povinnosti kupujícího

Závazná úprava:

Povinnosti kupujícího jdou ruku v ruce se zásadami práv prodávajícího a práva kupujícího by měla být opět obrazem povinností prodávajícího. Jestliže by chtěl kupující využít své právo z odpovědnosti za vady, kterému samozřejmě musí odpovídat povinnost prodávajícího nárokům kupujícího vyhovět, musí splnit povinnost vadu zjistit v příslušné době, prodávajícímu oznámit a eventuálně uplatnit zvolený reklamační nárok. Kupující má za povinnost spolupůsobit v takovém rozsahu a takovým způsobem, jak je stanoveno ve smlouvě. Základními povinnostmi kupujícího je povinnost převzít zboží a dále povinnost zaplatit kupní cenu.

Povinnost převzetí dodaného zboží

Převzetí zboží je předpokladem ke splnění hospodářského účelu závazku vyplývajícího z kupní smlouvy. Je zřejmé, že akt převzetí zboží kupujícím předpokládá vytvoření podmínek k tomu, aby prodávající mohl zboží řádně odevzdat, a že na druhé straně povinnost převzít zboží má kupující jen v případě, že zboží bylo v souladu se zákonem nebo se smluvním ujednáním řádně odevzdáno. Toto převzetí může proběhnout jako fyzické převzetí v místě sídla (skladu) prodávajícího nebo

v místě určení kupujícím nebo jím pověřenou osobou, ale může to též spočívat v pouhém převzetí určitých dokumentů, opravňujících kupujícího k nakládání se zbožím. Kupující je povinen vystavit prodávajícímu na jeho požádání potvrzení o předmětu a rozsahu plnění; bez vydání této kvitance není prodávající v prodlení se splněním povinnosti dodat.

Povinnost zaplatit kupní cenu

Kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu ve smlouvě sjednanou nebo určenou § 448 v termínu dohodnutém ve smlouvě, v tom okamžiku, kdy získal možnost se zbožím nakládat (§ 450 odst. 1).

Neznamená to však, že pokaždé musí prodávající zboží nejprve předat a že mu teprve pak vznikne nárok na zaplacení kupní ceny. Zákon výslovně stanoví (§ 450 odst.1), že prodávající může předání zboží (popř. dokladů umožňujících se zbožím nakládat) podmínit zaplacením kupní ceny. Podobně i při dodání odesláním lze zajistit, aby dopravce provedl před předáním zásilky příslušný inkasní úkon (§ 450 odst. 2 a § 618 odst. 2). Obdobně i ve vztahu k zasílateli dle § 602 odst.2.

Kupující však není povinen zaplatit, dokud nemá možnost prohlédnout si zboží. Ustanovení § 450 odst. 3 míří na jeho ochranu a zvláště mu umožňuje využít případných práv z odpovědnosti za vady.

Zákon kromě těchto dvou základních povinností kupujícího ukládá ve vztahu k jiným ujednáním celou řadu povinností dalších. Například v ujednání o okamžiku přechodu nebezpečí vzniku škody na předmět plnění se jedná o povinnost kupujícího k provedení povinné prohlídky zboží (a to sám, nebo s využitím třetí osoby). Tato prohlídka má především opodstatnění pro případ vzniku tzv. zjevných vad a snazšího uplatňování nároků z nich vzniklých.

Další možnou povinností kupujícího může být povinnost poskytnout jistotu. Pokud je smluvně požadováno jištění kupní ceny, pak podle § 454 ObchZ je kupující povinen včas prodávajícímu prokázat předložením příslušných dokladů, že závazek zaplatit kupní cenu je zajištěn způsobem sjednaným ve smlouvě.

Výzkum:

Opět u smlouvy A toto najdeme v Obchodních podmínkách prodeje. Povinnosti kupujícího jsou uvedeny v bodě 2, a to v této podobě: jednoznačně se zde uvádí, že kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a to v době stanovené v kupní smlouvě. Kupující také musí zboží v době předání převzít a prohlédnout nebo zařídit, aby tak bylo učiněno. Kupní smlouva B žádný takto výslovný bod upravující povinnosti kupujícího bohužel neobsahuje.

Výsledek výzkumu:

Smlouva A má tento konkrétní bod, který se nachází v Obchodních podmínkách prodeje v Čl. 2 celkem dobře zpracovaný a podle mého názoru k němu není co dodat nebo jak ho vylepšit. Ale z druhé strany je takto formulovaný bod smlouvy z právního hlediska zcela zbytečný. Zákon totiž zcela jasně a stručně formuluje tyto základní povinnosti kupujícího, a pokud je strany nechtějí nějakým způsobem smluvně upravit či určit některá přesnější specifikata a povinnosti kupujícího, má celý tento bod jen informativní charakter.

Můžeme se tedy domnívat, že z tohoto důvodu tento bod ve smlouvě B chybí a tudíž zde nenajdeme žádnou z těchto povinností kupujícího.

Jednou z povinností kupujících by mohlo být např. poskytnutí jistoty. Toto není v žádné ze smluv uvedeno, neboť k převodu vlastnických práv dochází až po úplném zaplacení kupní ceny.

5.7. Kupní cena

Závazná úprava:

U každé kupní smlouvy je velmi podstatné sjednání kupní ceny dle § 409 odst. 2. Může být sjednána buď výslovným uvedením ceny za smluvené plnění celkem, také to může být i ceny za kus nebo určitou množstevní jednotku, popřípadě odkazem na určitý ceník prodávajícího, který je kupujícímu znám a byl s ním řádně seznámen, nebo stanovením postupu, který umožní určení ceny objektivně po uzavření smlouvy. Můžeme do těchto postupů počítat i s dohodou, že cenu určí třetí osoba (tzn. cenová arbitráž). Konečně je možné, ale jen jestliže to ze smlouvy vyplývá, že tomu tak

smluvní strany chtějí, uzavřít smlouvu bez konkrétního určení ceny nebo způsobu určení ceny – tím vlastně strany vyjadřují, že má být zaplacená cena běžná v době uzavření smlouvy.

Výzkum:

Tento vcelku důležitý bod zabývající se určením kupní ceny je samozřejmě obsažen u obou kupních smluv.

U smlouvy A je uveden bod s názvem „Kupní cena“ a pod tím se nachází poznámka, že uvedená cena je včetně doplňků a daně z přidané hodnoty. Tato kupní cena se musí zaplatit při podpisu smlouvy. Dále se zde ve smlouvě dozvídáme, že „záloha“ činí určitý obnos, který byl zaplacen již dříve, a to při vybírání zboží.

Ve smlouvě B se nachází bod „Kupní cena a platební podmínky“. Zde se dozvíme výši kupní ceny bez daně z přidané hodnoty, na kterou okamžitě navazuje cena s DPH a poté, aby asi nedošlo k nějakým mýlkám je zde uvedena i samotná daň z přidané hodnoty. Na toto vše navazují platební podmínky, ze kterých se dozvíme, že platba bude provedena na základě předávacího protokolu a vystaveného daňového dokladu do 14 dní po předání stroje.

Výsledek výzkumu:

Jak u smlouvy A tak u smlouvy B jsem v tomto bodě nenašel žádné chyby. Myslím si, že obě smlouvy splňují podstatnou náležitost kupní smlouvy vymezenou § 409 odst. 2. ObchZ – určení kupní ceny. Toto určení je u smluv jednoznačné a velice přehledné. Autory obou smluv bych za to chtěl pochválit.

5.8. Způsoby úhrady

Závazná úprava:

Způsoby úhrady kupní ceny nejsou výslovně upraveny žádným právním předpisem, a tak je v tomto případě vše ponecháno principu smluvní volnosti. Je tak pouze na smluvních stranách, na jakém způsobu úhrady se domluví.

Výzkum:

O způsobu úhrady (platby) ve smlouvě A se dozvídáme pouze povrchně. Jsou zde možnosti platit buď: „Bankovním převodem nebo v hotovosti“.

U smlouvy B se nikde ve svém obsahu ke způsobu úhrady kupní ceny nevyjadřují.

Výsledek výzkumu:

Podle mne prakticky nezáleží na tom, zda se smlouva způsobem úhrady zabývá přímo či nikoliv. Jde však o to, že v souvislosti s tímto ujednáním se často přesně vymezuje i splatnost kupní ceny, na jejíž případnou absenci v kupní smlouvě poukazují právníci spíše než na chybějící vlastní určení způsobu úhrady. To je u obou smluv jasně dáno v předešlých článcích. Proto asi autor záměrně toto vypustil ve smlouvě B.

5.9.Náhrada škod

Závazná úprava:

Odstoupením od kupní smlouvy je možné, jestliže nastanou takové případy, které stanoví smlouva nebo zákon. V § 345 odst. 1 ObchZ se takováto situace vyskytuje v případě, kdy prodlení dlužníka nebo věřitele znamená podstatné porušení jeho smluvních povinností. Právem druhé strany je odstoupení od smlouvy, jestliže to oznámí straně bez zbytečného odkladu poté, kdy se o tomto porušení dozvěděla. Odstoupením tento závazek vyplývajících z kupní smlouvy zaniká, ale tento fakt nijak neovlivňuje vznik případných nároků na náhradu škody (§ 351 ObchZ). Odstoupením od smlouvy reaguje jedna strana na porušení právní povinnosti druhé strany, čímž toto protiprávní jednání zpravidla vyvolává vznik nároku poškozeného na náhradu škody.

Další z možných případů může být situace, kdy si kupující opatřuje náhradní dodávku zboží od jiného výrobce či zprostředkovatele proto, že prodávající nedostal svým povinnostem ze smlouvy, nebo naopak prodávající přistupuje k náhradnímu prodeji zboží, jež bylo určeno původně pro kupujícího. Tyto nezaviněné náhradní obchody zákon rozděluje do dvou skupin. Pokud se uskuteční v přiměřené době po odstoupení a přiměřeným způsobem, má oprávněná strana nárok na cenový rozdíl určený diferencí kupní ceny původní

a ceny sjednané při náhradním obchodu (§ 469 ObchZ). V ostatních případech, pokud se náhradní obchod uskuteční jinak (později), anebo se neuskuteční vůbec, má oprávněná strana nárok na náhradu škody ve výši rozdílu mezi sjednanou a běžnou cenou daného zboží (§ 470 ObchZ).

Výzkum:

Ve smlouvě B se v bodě 1 článku „Smluvní pokuty“ uvádí povinnost kupujícího uhradit prodávajícímu smluvní pokutu ve výši 0,05 % z nezaplacené dlužné částky za každý den prodlení. V následujícím bodě tohoto článku se dozvídáme: „Smluvní pokutu, sjednanou touto smlouvou, hradí povinná strana nezávisle na tom, zda a v jaké výši vznikne druhé straně v této souvislosti škoda, kterou lze vymáhat samostatně“. Dále to upravují „Zvláštní ustanovení“, kde se píše: „Prodávající může odstoupit od smlouvy v případě, že kupující je v prodlení s úhradou faktury za předešlé dodávky zboží“. Na to hned navazuje článek, že „Kupující může odstoupit od smlouvy za podmínky, že uhradí prodávajícímu odstupné ve výši 20 % sjednané kupní ceny této smlouvy“.

Ve smlouvě A toto nalezneme v Obchodních podmínkách prodeje v článku 7 „Sankce a odstoupení od smlouvy“. Stanovuje se, že pro případ prodlení kupujícího s placením kupní ceny je prodávající oprávněn požadovat smluvní pokutu ve výši 0,05 % z dlužné částky za každý den prodlení. V dalším bodě tohoto článku se píše, že žádná ze smluvních stran není oprávněna od kupní smlouvy odstoupit poté, co byla zaplacená kupní cena.

Výsledek výzkumu:

U smlouvy A, kde není o náhradě škod žádná zmínka pouze o prodlení placení ze strany prodávajícího, se při projednávání případného nároku poškozeného na náhradu škody bude plně vycházet z § 383 až 386 ObchZ.

Kdežto v případě smlouvy B, ve kterém je zvažována možnost odstoupení od kupní smlouvy a případná náhrada nákladů a nárok na smluvní pokutu, je třeba připomenout, že od platné smlouvy lze odstoupit pouze v případech, kdy to stanoví zákon nebo v případech stanovených dohodou smluvních stran. V této pasáži však žádné zvláštní důvody k odstoupení stanoveny nejsou, přesto text přímo počítá s odstoupením ze strany kupujícího a stanoví sankci – smluvní pokutu. Prakticky lze v tomto kontextu označit toto ustanovení jako

neúčinné. Pokud chtěl autor smlouvy přesto dát kupujícímu možnost bezdůvodně v budoucnu odstoupit od již uzavřené smlouvy, pak by zmíněná smluvní pokuta měla mít spíše charakter tzv. odstupného.

6. Závěr

V této bakalářské práci jsem se zabýval závazkovými vztahy a uzavíráním kupních smluv určených podniků. Snažil jsem se o poskytnutí konkrétních informací, o charakteristiku jednotlivých subjektů a vzájemné porovnání jejich smluv. Mým úkolem také bylo navrhnout zlepšení, která by měla přinést zlepšení stavu. Z této práce vyplývá, že ani jedna z firem nemá kupní smlouvu bez chyb. Kupním smlouvám je třeba při jejich uzavírání dát náležitou pozornost, aby jejich obsah byl formálně a věcně správný a plně odpovídal obchodnímu zákoníku. Každá smlouva vždy musí obsahovat všechny důležité náležitosti, bez kterých by byla neplatná. Lepší je proto svěřit uzavírání obchodních smluv odborníkovi.

7. Přílohy